RAN-1801130101050001

RAN-1801130101050001

M. A. (Sem.-I) Examination April - 2026

Gujarati Paper - 05 - A

Proof Reading - Spelling

Time: 2 Hours] **[Total Marks: 50**

સૂચના : / Instructions

(1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

Student's Signature

પ્રશ્ન 1. **ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ પાંચ)** **10**

1. 'લોપક ચિહ્ન' કોને કહેવાય? ઉદાહરણ આપો.
2. પ્રુફવાચનમાં વપરાતા ચિહ્નો જણાવો.
3. નીચેના સમાસ ઓળખાવો.
   1. મહોત્સવ 2. ભીંતપત્ર 3. ભાઈબહેન 4. શરદપૂર્ણિમા
4. 'શબ્દ કોશ' માટે પ્રાચીન સાહિત્યમાં પ્રયોજાયેલા શબ્દ લખો.
5. પ્રુફવાચન કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.
6. (અ) નીચેની સંધિ છૂટી પાડો.
   1. અધોગતી 2. અત્યુત્તમ

   (બ) નીચેની સંધિ જોડો.
   1. મહા + ઔષધિ 2. મનઃ + વૃત્તિ
7. જે કોશમાં વિરોધી શબ્દ હોય તે કોશનું નામ જણાવો.
8. ગુજરાતી ભાષાના પ્રથમ કોશકાર કોણ છે? અને તેમણે રચેલા કોશનું નામ જણાવો.

પ્રશ્ન 2. 'કોશ' એટલે શું તે જણાવી 'કોશ અને થિસોરસ' ની વિગતે ચર્ચા કરો. **13**

અથવા

ગુજરાતીમાં વિરામચિહ્નોનું મહત્વ દર્શાવી, પૂર્ણવિરામ, ગુરૂવિરામ અને મોરપગલું નો સદૃષ્ટાંત પરિચય કરાવો.

પ્રશ્ન 3. 'સંધિ'ની વિભાવના જણાવી સ્વરસંધિ અને વિસંર્ગસંધિના નિયમો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. **13**

અથવા

નીચેના ગધખંડનું પ્રુફવાચન કરો. આ ગધખંડને તમારી ઉતરવહીમાં હાંસિયો રહે એ રીતે લખી હાંસિયામાં પ્રુફવાચનના ચિહ્નો દર્શાવી જરૂરી સુધારા કરો.

ગુજરાતી ખડકાવ્યની શરૂઆત કરનાર કાન્તની દછંદ અંગેની બહોળી ઊંડી સૂઝ અને શક્તિને કાણેર આ અંગે સ્વ. પાઠક સાહબનું વિધાન કામ લાગે એમ છે ''ખંડકાવ્યમાં કાન્તે સંસ્કૃત વૃત્તોનું વૈવિધ્ય હાલખલ કર્યું, પ્રથમ તો કદાચ રચના વૈચિત્ર્ય માટે જએમ કર્યુ હશે પણ એક-બે આજમાયશ પછી

કાવ્યમાં વારંવાર બદલતા ભાવોને તેમાં અનુકૂળ રૂપ મળ્યું.'' આ વિધાન જોતાં ખંડકાવ્યમાં છંદવૈવિધ્યનો સ્વીકાર થેયેલો જોઈ શયકા છે ખંડકાવ્યમાં પટટાતી પરિસ્થિતી પ્રમાણે વીવિધ ભાવ કે ઊર્મિઓના ચિત્રો આલેખાયે છે. પલટાતા ભાવને અનુરૂપ પલટાત છંદ યોજવા તેખંડકાવ્યમાં સર્જકની કએક અનોખી ખાસિયત ગણાયેલીછે. કાન્તે જઅમાવેલી આ નવીન છંદરીતિ તેમની પોતાની હય કે પરપ્રેરિત પણપ એનાથી ભાવના, લાલિત્ય, ગાંભીર્યિ ઓજસ, વેગ અને તીવ્રતા કે અનુરૂપ છંદના ગુણો પારખવાની સૂઝ આપણા કવિઓમાંખીલી અને તે રીતિનો ઊર્મિકાવ્યમાં, સોનટોમાં, કથાકાવ્યોમાં અને લાંબા વરર્ણનાત્મક પ્રસંગકાવ્યોમાં પણ વિનિયોગ વાથ પામ્યો એ ગુજરાતી કવિતાને તેમાંથી થયેલો મોટો લાભ છે. છંદ વિશે ચર્ચા કરતા ચિનુમોદીએ કહ્યું છે તેમ : 'કાન્ત દ્વારા જ પ્રથમ વાર સંસ્કૃત પદ્યમાં બનતું એટલે ગુજરાતીમાં પણ બનતું હતું તે – એક પંક્તિમાં એક વિચારનું પુરૂં થવું – નો ક્રમ તોડીવિચાર અટકે ત્યાં વિરામ ચિંહનનો ઊપયોગ શરૂ થયો. આથી સજહે કૃતક લાગતી બધ્ધશ્વોક પ્રથાનો અત આવ્યો અને છંદના માપ અનુસાર નહીં, પણ વિચાર કે ભાવઅનુસાર વિરામની પ્રરથા શરૂ ઇથ આ દ્વારા જે સિધ્ધ કવાર ઇચ્છે છે ત એ છે કે છંદ અગેના અનેક વિધ પ્રયોગોની શક્યતા તપાસનાર કવિકાન્તે ખંડકાવ્યમાં વૃત્તવૈવિધ્ય દાખલ કર્યું છે તે ખંડકાવ્યમાં કોઈ કએક અનિવાર્ય તત્વને કારણે નહીં; ણપ દીરર્ઘકાવ્યમાં સ્વાભોવિક રીતે એક જ છંદથી ઊભી થતી તદેવતાને તોડવા, વૃત્તિભેદ ખદાવી છંદનું કવિતાના સબંધમાં ઉચિત ગૌરવ કરવા છદવૈવિધ્ય દાખલ કર્યું શેહ મએમ કહી શકાય.

પ્રશ્ન 4. **ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)** **14**

1. સમાસ ના પ્રકારો.
2. તત્સમ શબ્દોની જોડણીના નિયમો.
3. પ્રુફના પ્રકારો.
4. કોશની ઉપયોગીતા.